Dysfagie

Logopedie

Ikazia ziekenhuis

Dysfagie

Deze folder geeft u uitleg over slikproblemen en hoe u deze zoveel mogelijk kunt voorkomen. De informatie is ook nuttig voor uw omgeving. Laat uw naasten deze informatie daarom ook lezen.

Wat is dysfagie?

Dysfagie is een verworven slikstoornis ten gevolge van een afwijking of beschadiging in het zenuwstelsel. 'Dys' betekent verminderd/bemoeilijkt en 'fagie' betekent slikken. Dysfagie betekent dus letterlijk verminderd of bemoeilijkt slikken.

Hoe ontstaat dysfagie?

Slikstoornissen ontstaan bij veranderingen in de mond, de keel en het strottenhoofd. De oorzaak ligt vaak in problemen met de aansturing van de spieren. Dit kan komen door een beschadiging van het zenuwstelsel, zoals bijvoorbeeld een beroerte. Ook neurologische spierziekten als Parkinson en MS kunnen leiden tot problemen met slikken.
Daarnaast is het mogelijk dat door ouderdom het slikken verslechtert.
De spieren worden zwakker, waardoor kauwen en slikken moeilijker wordt.
Ook kunnen sommige medicijnen het slikken beïnvloeden. Tenslotte kunnen ook stress en angst leiden tot slikproblemen.

De normale slikbeweging

Slikken is een complex proces, waarbij minstens 40 spieren betrokken zijn. Om goed te kunnen slikken moeten de spieren van de lippen, de tong, de kaak, de wangen, de keel en het strottenhoofd goed functioneren.
Normaal gesproken gaat dit zonder dat we erbij nadenken.
Het slikken verloopt in een aantal stappen:

1. Je neemt een hap of slok;
2. Het eten wordt gekauwd en verzameld op de tong;
3. Het eten of drinken wordt door de tongspieren naar de keel gebracht;
4. Het eten of drinken wordt doorgeslikt en komt in de slokdarm terecht.

Hoe herken je slikproblemen?

Als eten en drinken niet langer automatisch verloopt, kunnen onder andere de volgende problemen ontstaan:

- u verslikt zich tijdens het eten en/of drinken (u moet hoesten, wordt rood, uw ogen beginnen te tranen);
- u hebt moeite met kauwen;
- het eten blijft in de mond en/of de keel hangen;
- u hebt moeite om eten of drinken in de mond te houden;
- speekselverlies;
- uw stem klinkt borrelig na het eten en/of drinken;
- u hebt veel tijd nodig voor de maaltijden.

Risico's

Als u zich verslikt, komt het eten of drinken in de luchtpijp terecht in plaats van in de slokdarm. Normaal gesproken gaat u hiervan hoesten. Het kan voorkomen dat u geen prikkel krijgt om te hoesten als er eten of drinken in de luchtpijp terechtkomt. U kunt zich dan verslikken zonder dat u dit merkt. Het eten of drinken komt in de longen terecht, waardoor er een longontsteking kan ontstaan.

Wat te doen bij slikproblemen?

Logopedie

Bij alle patiënten die een verhoogd risico hebben op dysfagie wordt een slikscreening afgenomen. Als uit deze screening blijkt dat er een slikstoornis is, wordt de logopedist erbij gevraagd. De logopedist inventariseert welke problemen u hebt met slikken. Zij zal onderzoek doen naar de kauw–en slikfunctie. Het kan voorkomen dat zij u adviseert aangepast eten of drinken te nemen. U kunt denken aan gepureerd eten of verdikte dranken. Ook kan de logopedist u sliktechnieken aanleren of slikoefeningen geven om de spieren die bij het slikken betrokken zijn sterker te maken.

Sondevoeding

Als er ernstige problemen zijn met slikken kan worden besloten om u een infuus met vocht of sondevoeding te geven, zodat u toch voldoende vocht en/of voedingstoffen binnenkrijgt. Sondevoeding is vloeibare voeding die via een slangetje (sonde) door uw neus direct in de maag terechtkomt. Het kan zijn dat u volledige sondevoeding krijgt of dat u de sondevoeding als aanvulling krijgt op datgene wat u zelf kunt eten en drinken. De diëtist zorgt ervoor dat uw eten extra verrijkt wordt met eiwitten en energie, om ondervoeding te voorkomen. Wanneer er verwacht wordt dat u langere tijd niet in staat bent tot veilig slikken, kan er een definitieve sonde direct in de maag geplaatst worden (PEG–sonde).

Nader onderzoek

Ter ondersteuning van de diagnostiek kunnen de volgende onderzoeken worden uitgevoerd:

- Flexibele endoscopie. Met een flexibel slangetje door de neus kan de slikactiviteit en het gevoel in de keel onderzocht worden;
- Functionele slikfoto. Als de slikproblemen langere tijd aanhouden en onduidelijkheid blijft bestaan over het slikken kan met behulp van een röntgenapparaat bekeken worden hoe de slikbeweging en de voedselpassage verloopt. Ook wordt inzichtelijk of het slikken veiliger verloopt als in een aangepaste houding of op een speciale manier wordt geslikt.

Hoe kunt u uw naaste met slikproblemen helpen?

- Overleg **altijd** met de verpleging wat uw naaste mag eten en drinken. Bied niet zonder overleg iets aan wat u van thuis hebt meegenomen;
- Zorg dat hij/zij altijd goed rechtop zit tijdens eten en drinken in bed;
- Zorg dat uw hij/zij niet wordt afgeleid tijdens het eten of drinken;
- Stel niet direct een vraag nadat uw naaste een hap of slok heeft genomen;
- Bied het eten of drinken in een rustig tempo aan. Bied de volgende hap pas aan als de mond helemaal leeg is;
- Zorg dat de mond goed schoonmaakt wordt, zodat er geen etensresten achterblijven;
- Haal hulp als uw naaste het benauwd krijgt of als er andere tekenen zijn van verslikken.

Ontslag uit het ziekenhuis

Afhankelijk van uw situatie wordt besloten of u naar huis mag en vandaar uit gaat revalideren of dat u een revalidatieplek in een verpleeghuis of revalidatiecentrum krijgt. Als logopedie na ontslag uit het ziekenhuis wenselijk is, zal een verslag gestuurd worden naar de logopedist die u verder zal behandelen. In enkele gevallen kunt u op de polikliniek van het Ikazia Ziekenhuis logopedie krijgen.

Wanneer u graag een persoonlijk gesprek met ons wilt, kunt u ons bellen voor een afspraak. U kunt het ook aan de verpleegkundige melden.

Afdeling Logopedie, route 59
T 010 297 53 50

U kunt inspreken op het antwoordapparaat, wij proberen u diezelfde dag nog terug te bellen.

www.ikazia.nl

Let op: *In deze folder staat informatie die belangrijk is voor u. Heeft u moeite met de Nederlandse taal? Lees deze folder dan samen met iemand die de informatie voor u vertaalt of uitlegt.*

Please note: *This leaflet contains information that is important for you. If you have trouble understanding the Dutch language, you should read this leaflet together with someone who can explain the information or translate it for you.*

Dikkat: *Bu broşür sizin için önemli bilgiler içerir. Hollandaca okumakta zorlanıyor musunuz? O zaman broşürü bilgileri sizin için çeviren ya da açıklayan biriyle okuyun.*

Uwaga: *Ta ulotka zawiera ważne dla Ciebie informacje. Masz trudności ze zrozumieniem języka holenderskiego? Przeczytaj tę ulotkę razem z kimś, kto przetłumaczy jej treść lub będzie w stanie wyjaśnić zawarte w niej informacje.*

انتبه: هناك معلومات مهمة بالنسبة لك في هذا المنشور. هل تواجه صعوبة في اللغة الهولندية؟ اقرأ إذن هذا المنشور مع شخص آخر يترجم أو يشرح لك المعلومات.

Ikazia Ziekenhuis
Montessoriweg 1
3083 AN Rotterdam
www.ikazia.nl

Dysfagie een verworven slikstoornis
800281-NL / 2017-08